

UDSKRIFT
AF
SØ- & HANDELSRETTENS DOMBOG

Den 6. december 2007 blev af retten i sagen

F-60-06

HK Danmark som mandatar for F

(Advokat Jacob Goldschmidt)

mod

Materialisten Amagertorv ApS

(Advokat Henrik Uldal)

afsagt sålydende

D O M:

Indledning og påstande

Sagens hovedspørgsmål er om Materialisten Amagertorv ApS skal betale erstatning for tort til den tidligere ansatte F for uberettiget overvågning, jf. erstatningsansvarslovens § 26.

HK Danmark har som mandatar for F nedlagt påstand om betaling af 30.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg den 24. juli 2006.

Materialisten Amagertorv ApS har påstået frifindelse.

Materialisten nedlagde i påstandsdokument modtaget den 23. oktober 2007 påstand om afvisning, subsidiært frifindelse. Materialisten havde hidtil påstået frifindelse. Retten afslog den 31. oktober 2007 at tage afvisningspåstanden under påkendelse. Hovedforhandling fandt sted den 8. november 2007.

Parterne er med hensyn til faktum enige om at de oplysninger der fremgår af Arbejdsrettens dom af 29. marts 2007 i sagen A 2006.343, skal lægges til grund.

Arbejdsrettens sag

Sagen blev ført af Landsorganisationen i Danmark for HK/Handel mod Dansk Arbejdsgiverforening for HTS Handel, Transport og Service for Matas, Amagertorv, 1160 København K, nu Materialisten Amagertorv ApS med påstand om bod for overtrædelse af en aftale af 24. april 2001 mellem Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening om kontrolforanstaltninger. Aftalen lyder således:

1. Arbejdsgiveren kan i medfør af ledelsesretten og under iagttagelse af bestemmelserne i de kollektive overenskomster iværksætte kontrolforanstaltninger. Kontrolforanstaltninger skal være sagligt begrundede i driftsmæssige årsager og have et fornuftigt formål, de må ikke være krænkende over for lønmodtagerne, og de må ikke forvolde lønmodtagerne tab eller nævneværdige ulemper.
2. Arbejdsgiveren skal underrette lønmodtagerne om nye kontrolforanstaltninger senest 2 uger inden de iværksættes.
3. Såfremt formålet med kontrolforanstaltningen vil forspildes, hvis den ikke iværksettes straks, kan arbejdsgiveren underrette lønmodtagerne efterfølgende. Underretningen skal i så fald gives snarest muligt.
4. Finder lønmodtagerne, efter at være blevet underrettet om en kontrolforanstaltning, at betingelserne for iværksættelse af kontrolforanstaltningen ikke er eller har været opfyldt, kan de kræve den således opståede uoverensstemmelse behandlet fagretligt.
5. Uoverensstemmelser om iværksættelse af kontrolforanstaltninger behandles fagretligt i overensstemmelse med hidtidig praksis ved Arbejdsretten eller faglig voldgift.
6. Nærværende aftale er at betragte som et protokollat til DA/LO-Hovedaftalen.
7. (Ikrafttrædelsesbestemmelse)

Endvidere har Dansk Handel & Service og HK Handel den 13. september 2004 udarbejdet

en skriftlig "fælles anbefaling af retningslinjer for god skik i forbindelse med tv-overvågning i butikken".

Af sagsfremstillingen i Arbejdsrettens kendelse fremgår:

"F arbejdede i Matas på Amagertorv, København. Om formiddagen den 30. december 2004 blev hun i butikken telefonisk kontaktet af sin arbejdsgiver, Kurt Kejser Nielsen, der fra sin bopæl i Høbro havde direkte adgang til de optagelser som blev optaget via tv-overvågning i butikslokalet, og som meddelte hende at han i længere tid havde iagttaget hende og herefter påtalte at hun sminke sig i butikslokalet. Det er ubestridt at Kurt Kejser Nielsen, da han telefonisk kontaktede F, mindst havde overvåget hende i en halv time. Tv-overvågningen blev anvendt med det oplyste formål at forebygge tyveri og røveri mv., og sagens spørgsmål er derfor om Kurt Kejser Nielsen under de givne omstændigheder var berettiget til at iagttage F som sket. F blev afskediget den 31. december 2004."

Det er oplyst at F er blevet tillagt erstatning på 15.000 kr. i henhold til hovedaftalens § 4, stk. 3, jf. Afskedigelsesnævnets sag 1275/05.

Forklaringer

Af forklaringer gengivet i Arbejdsrettens kendelse fremgår:

F har forklaret at hun blev ansat i 1999 i Matas butikken der dengang lå på Vimmelskaftet. Hun kan ikke huske om hun ved ansættelsen modtog en velkomstfolder, eller om der på hendes første arbejdsdag blev gennemgået en tjekliste. Hun vidste at man ikke skulle sminke sig i butikslokalet hvor kunderne kom, men de fleste ansatte gjorde det et diskret sted i butikken når der ikke var kunder. Ejerne af Matas ville have at de ansatte anvendte sminke, og selv var hun blevet opfordret til at anvende mere øjenskygge.

I butikken på Vimmelskaftet var der tv-overvågning med ca. 8 kameraer. Det var muligt at se optagelserne på en skærm på kontoret, og alle ansatte havde adgang hertil. Butikken på Vimmelskaftet skulle flyttes til nye lokaler på Amagertorv i august 2004, og der blev i den anledning afholdt informationsmøde for medarbejderne den 1. juni 2004. På informationsmødet fik de at vide at der var tv-overvågning, og at der ville der blive opsat flere kameraer da forretningsarealet var større. Hun ved ikke hvor mange kameraer der blev opsat i den nye butik. Kameraerne var skjult, men hun tror at hele butikslokalet var overvåget. Hun var derfor klar over at hun også selv blev

optaget når hun opholdt sig i butikslokalet. På begge butikkens indgangsdøre var der skilte der viste at butikken var tv-overvåget, og der var opsat skærme hvor kunderne kunne se optagelser direkte. Optagelserne kunne også ses på skærme i et teknikrum i baglokalet. Døren til teknikrummet stod på klem, og hun har set ind i rummet, men hun har aldrig opholdt sig i det. Det var som regel butikkens daglige leder eller den vagt der var tilknyttet butikken, der anvendte rummet.

Hun vidste ikke at optagelserne også kunne ses af Kurt Kejser Nielsen fra hans bopæl i Hobro. Det opdagede hun først den 30. december 2004 da han ringede til hende i butikken. Han var meget vred. Han skældte hende ud og sagde at han nu havde overvåget hende en time, og at hun ikke måtte sminke sig i arbejdstiden i butikslokalet. Den dag var der 8-10 ansatte på arbejde. Der var ikke travlt, og stort set alle de ansatte sminkede sig diskret i butikken den dag. Selv tog hun kun lip gloss på. Det var en kollega der tog telefonen da Kurt Kejser Nielsen ringede. Han kunne ikke huske hvad hun hed, men han fortalte kollegaen hvor i butikken hun stod. Kurt Kejser Nielsen havde tidligere skældt hende ud i butikken, men det var i efteråret 2004. Det var ikke tidligere blevet påtalt at hun sminkede sig i arbejdstiden. Efter samtalen var hun dårlig tilpas og gik hjem. Næste dag blev hun sagt op. Hun har haft psykiske problemer efter episoden og har som følge heraf gået til psykolog.

Klaus Kejser Nielsen har forklaret at han har det daglige ansvar for 15 Matasbutikker som han ejer sammen med sin far, Kurt Kejser Nielsen, og sin søster. I butikkerne er der 160 ansatte. Han holder møder med sin far og søster om butikkerne hver morgen i Hobro.

Butikken på Vimmelskiftet blev købt i 1992. Der var mange tyverier, og for at hjælpe bestyreren blev der opsat tv-overvågning. Optagelserne blev lagret på VHS-bånd, og hver dag blev der indsat et nyt bånd. Butikken havde 30 bånd, og dermed blev gamle optagelser løbende slettet. Der var skærme i butikken så kunderne kunne se at de blev tv-overvåget. Hvis der var mistanke om tyveri, kunne man gense situationen i et rum i baglokalet. Formålet med tv-overvågningen var ikke at holde øje med de ansatte, men alene at forebygge tyveri og røveri. Formålet var dermed også at opnå større sikkerhed for de ansatte. Bestyreren i butikken havde i forbindelse med et butikstyveri været udsat for at blive truet med kniv, og bestyreren var i et andet tilfælde blevet slået ned. Optagelserne kunne endvidere anvendes i situationer hvor der f.eks. under en betaling opstod tvivl om hvilken pengeseddel kunden havde betalt med.

Butikken på Vimmelskiftet skulle flytte til nye og større lokaler på Amagertorv i august 2001. Den 1. juni 2001 blev der afholdt informationsmøde for de ansatte om den nye butik. På mødet gennemgik han bl.a. den nye butiks indretning og varesortiment. Han forklarede også om butikkens tv-overvågning der var digital, og han er sikker på at han fortalte at optagelserne kunne ses i Hobro. De ansatte fik på informationsmødet fremvist de nye lokaler, Han forklarede igen under fremvisningen om tv-overvågningen og antallet af kameraer, herunder også at optagelserne ville kunne ses i Hobro. Det gav ikke anledning til diskussion på mødet, og han har heller ikke efterfølgende hørt noget herom. Der blev opsat i alt 26 kameraer i butikslokalet. Det er muligt at se kame-

raernes placering i lokalet, men ikke i hvilken retning kameraerne optager. Der er opsat skærme to steder i butikken så kunderne kan se at de bliver optaget. Baggrunden for den øgede overvågning var at der var sket to røverier i to andre Matas butikker. Der blev ansat en vagt til den nye butik. Vagten møder i butikken kl. 12 og bliver der til lukketid. I perioden fra butikken åbner kl. 10 til vagten møder kl. 12, er der derfor alene overvågning via kameraerne.

Man kan som ansat ikke undgå at blive optaget af tv-kameraerne. Hvis en ansat har mistanke om tyveri, kan den ansatte kontakte vagten eller en kollega, og de kan sammen se optagelserne i et teknikrum i baglokalet. Eftersom optagelserne er digitale, er det muligt at se optagelserne og samtidig forsætte med at optage. Optagelserne bruges ikke til at regulere de ansattes adfærd. Optagelserne bliver gemt i 30 dage hvorefter de bliver slettet automatisk. Det er muligt at kopiere optagelser f.eks. til brug for politimæssig efterforskning.

Tanken bag fjernlinjen til Hobro var at det skulle være en ekstra sikkerhed. I det tidsrum hvor vagten ikke var i butikken, var det hensigtsmæssigt at kunne se butikken fra Hobro, og hvis der skete et røveri, kunne der ringes til politiet. Der var samme muligheder for at skifte kamera fra Hobro som fra teknikrummet i baglokalet til butikken.

De havde ikke drøftet opsætningen af kameraer og fjernlinjen med de ansatte eller med tilidsrepræsentanterne. De syntes selv at det var en god ide, og derfor valgte de at gøre det.

Det er Matas' politik at ansatte ikke må sminke sig i butikkslokalet i åbningstiden. Det er uden betydning om der er kunder i butikken, og F kendte til disse regler da hun flere gange tidligere havde været tilkaldt til kontoret fordi hun havde sminket sig i åbningstiden. De ansatte må sminke sig i butikkslokalet før åbningstid eller i deres pauser i baglokalet når butikken er åben.

Den 30. december 2004 kom han ind på sin fars kontor i Hobro da faderen var midt i telefonsamtalen med F. Faderen fortalte bagefter at han mens han arbejdede, havde holdt øje med F i en halv time til tre kvarter. Hun havde da stået og sminket sig i forretningen.

Det var udelukkende omsætningsnedgang der var grunden til at F blev sagt op dagen efter. I dag eksisterer fjernlinjen ikke længere.

Jan Nielsen har forklaret at han har været bestyrer af en Matas forretning siden 1992. Han blev ansat som bestyrer i Matas på Vimmelskiftet i 1996 og er nu butikschef i forretningen på Amagertorv.

Formålet med tv-overvågningen er at forebygge røverier og have et brugbart redskab ved mistanke om tyveri. Det er derfor tillige en sikkerhed for de ansatte. Der blev først installeret kameraer på Vimmelskiftet efter at han var blevet ansat. Han har pågrebet ca. 300 butikstyve siden 1992, og han har både prøvet at blive slået ned af en butikstyv og blive truet med en kniv. Da det var besluttet at forretningen skulle flyttes til Amagertorv, blev der afholdt informationsmøde med de ansatte. Han deltog ikke i mødet fra begyndelsen, men han hørte at Klaus Kejser fortalte at der ville være videoovervågning og fast vagt.

Der er i alt 28 kameraer i butikken. Fra et teknikum i baglokalet kan man se optagelserne

hvis man har mistanke om tyveri. Alle har adgang til teknikrummet, og F har også været med derude for at se optagelser.

Han var bekendt med at der var en fjernlinje, så man fra Hobro kunne holde øje med butikken når der ikke var en vagt. Det blev oplyst på informationsmødet, og det var hans indtryk at alle de ansatte vidste det. Man talte ikke om det. Optagelserne har aldrig været brugt mod de ansatte. Der var ikke aftalt faste tidspunkter hvor Kurt Kejser Nielsen skulle overvåge butikken, men det lå i luften at det skulle være når vagterne endnu ikke var mødt.

Det er ikke tilladt at sminke sig i butikkens åbningstid i butikslokalet, og det vidste de ansatte. Hvis han så en ansat sminke sig, blev det påtalt med det samme, og han har flere gange påtalt det over for F.

Stine Presse har forklaret at hun i 2002 blev ansat som elev i butikken på Vimmelskiftet og er i dag ansvarlig for helseafdelingen i butikken på Amagertorv. Den første dag på arbejde blev hun vist rundt. Rundviseren anvendte checklisten og fortalte også om butikkens overvågning.

Informationsmødet den 1. juni 2004 begyndte på Vimmelskiftet, men senere blev de vist rundt i de nye lokaler. Det blev fortalt at tv-overvågningen ville kunne ses fra Hobro, men det blev ikke oplyst i hvilket omfang og hvornår Kurt Kejser Nielsen ville se optagelserne. Optagelserne kan også ses i et teknikum i baglokalet som alle ansatte har adgang til. Hun anvender selv optagelserne mindst en gang om dagen når hun bliver opmærksom på en eventuel butikstyv. I begyndelsen var det mærkeligt at vide sig overvåget, men nu er det blevet en del af hverdagen.

Pia Olskjær har forklaret at hun begyndte som elev i en Matas-butik i 2002 og har arbejdet både på Vimmelskiftet og nu på Amagertorv hvor hun er salgsassistent. Det var Jan Nielsen der viste hende rundt den første dag og bl.a. fortalte hende om tv-overvågningen som er et godt redskab til at forhindre tyveri.

På informationsmødet blev det oplyst at der ville blive opsat kameraer, og at Kurt Kejser ville kunne se optagelserne fra sin bopæl i Hobro. De ansatte talte om det i begyndelsen, men ingen rettede henvendelse til forbundet. Kurt Kejser Nielsen ville holde øje med sin butik, og når han besøgte butikken, ville han med sikkerhed påtale forskellige uregelmæssigheder f.eks. hvis de ansatte ikke udførte deres arbejde korrekt. Det er uset at sminke sig i butikslokalet. Det kan man gøre i baglokalet i pauseerne. Alle kender denne regel.

I Arbejdsrettens begrundelse hedder det:

Det fremgår af den mellem LO og DA indgåede aftale af 24. april 2001 om kontrolforanstaltninger at aftalen skal betragtes som et protokollat til DA/LO Hovedaftalen. En overtrædelse af aftalen vil følgelig være at betragte som en overtrædelse af Hovedaftalen.

Ifølge aftalen skal "Kontrolforanstaltninger være sagligt begrundede i driftsmæssige årsager

og have et fornuftigt formål: de må ikke være en krænkende over for lønmodtagerne..."

Efter det oplyste om omfanget af tyverier i butikken finder Arbejdsretten at tv-overvågningen af butikslokalet utvivlsomt er driftsmæssigt begrundet og har et fornuftigt formål. At de ansatte uundgåeligt bliver omfattet af tv-overvågningen, kan ikke anses som en krænkelse der over for de driftsmæssige hensyn kan indskrænke kontrolforanstaltningen.

Det er ubestridt at tv-overvågningen ikke havde og heller ikke kunne have til formål at kontrollere de ansattes almindelige adfærd.

Efter bevisførelsen kan det imidlertid som ubestridt lægges til grund at Kurt Kejser Nielsen den 30. december 2004 anvendte tv-overvågning til i hvert fald i en halv time til tre kvarter at overvåge Fs adfærd i butikslokalet.

Fs adfærd den 30. december 2004 var ikke af en sådan karakter at den berettigede Kurt Kejser Nielsen til at overvåge hende som sket. Den længerevarende overvågning var dermed krænkende over for hende, og virksomheden har derfor klart overtrådt aftalen af 24. april 2001 om kontrolforanstaltninger.

Arbejdsretten finder endvidere at bod klart er forskyldt.

Ved fastsættelsen af bodens størrelse lægger Arbejdsretten vægt på at overvågningen som det må lægges til grund, alene har været rettet mod en enkelt ansat og kun i et enkelt tilfælde, men i forhold til denne ansatte har haft en ikke ubetydelig varighed. Boden findes på denne baggrund passende at kunne fastsættes til 50.000 kr.

Argumenter

HK har anført at F som fastslået af arbejdsretten blev overvåget i en halv time til tre kvarter. Overvågningen der kun rettede sig mod hende, var dybt krænkende og gav hende psykiske problemer. Hun har derfor krav på erstatning for tort hvis betingelserne i erstatningsansvarsloven er til stede.

Sagen skal vurderes uafhængigt af det kollektive arbejdsretlige system. Ved Arbejdsrettens dom blev der pålagt bod, hvoraf F ikke har krav på at få en andel, i anledning af episoden på grund af overtrædelsen af aftalen af 24. april 2001 mellem Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening om kontrolforanstaltninger. Kravet i den foreliggende sag vedrører Fs individuelle krav om erstatning for den tort der er tilføjet hende, et krav som Arbejdsretten ikke kan påkende.

Overvågningen var retsstridig. Det er fastslået ved arbejdsrettens dom at overvågningen var i strid med parternes generelle aftale om kontrolforanstaltninger. Overvågningen er omfattet af lov om tv-overvågning som efter lovændring i 1998 også omfatter ar-

bejdspladser, og skal derfor ske inden for de grænser som denne lov sætter. Overvågningen, indsamlingen af data, var i strid med persondataloven for så vidt som der er foretaget indsamling af oplysninger om F i strid med god databehandlingsskik, jf. lovens § 5, stk. 1, ligesom indsamlingen og anvendelsen gik videre end hvad formålet med overvågningen krævede, jf. lovens § 5, stk. 2. Som antaget af Datatilsynet i dettes brev af 3. juni 2002 til Dansk Supermarked Administration A/S er digital overvågning som udgangspunkt omfattet af persondataloven, og billeder af ansatte må betragtes som personoplysninger. Indsamling af oplysninger via tv-overvågning kan derfor kun ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål. Der skal endvidere ske underretning af den ansatte om overvågningen, hvis dette ikke er uforholdsmæssigt vanskeligt, og det er det ikke, jf. datatilsynets nævnte brev.

Det anførte er også i overensstemmelse med Peter Blumes artikel i Juristen nr. 6, 2007 og med principperne i Copland-dommen (Menneskerettighedsdomstolens dom af 3. april 2007 ((2007) EMD 253).

F har således krav på erstatning efter erstatningsansvarslovens § 26 for tort, en erstatning som passende kan udmåles til ikke under 30.000 kr. Der bør ved udmålingen lægges vægt på at F på overvågningstidspunktet befandt sig et sted hvor hun efter sin ansættelseskontrakt havde pligt til at opholde sig. Hun var således i en anden situation end fx kunder der blot kan vælge ikke at indfinde sig på et tv-overvåget sted. Ved udmålingen af boden bør der også lægges vægt på at den skal have en præventiv effekt.

Om betingelserne for anvendelsen af reglen i erstatningsansvarslovens § 26 kan i øvrigt henvises til Jens Møller i Juristen, juni 2007, med omtale af retspraksis, herunder den efter HK's og andres opfattelse tvivlsomme afgørelse i U2005.1131Ø.

Materialisten Amagertory har ikke bestridt at overvågningen som den er beskrevet i Arbejdsrettens kendelse, indebærer en retsstridig krænkelse, men har anført at såvel Arbejdsrettens sag som den foreliggende vedrører samme episode. Arbejdsrettens dom indeholder således en bedømmelse af den krænkelse der nu på ny ønskes bedømt.

Parterne i arbejdsretssagen var LO og DA og derfor ikke de samme som denne sags parter; desuagtet bør HK ikke som mandatar for F, efter at have fået tilkendt 50.000 kr. i Arbejdsretten, kunne gennemføre et krav om godtgørelse for den samme forseelse efter erstatningsansvarsloven. HK har på sit medlems vegne valgt at forfølge forseelsen ad fagretlig vej ved Arbejdsretten. HK kan derfor ikke vælge at anlægge en sag ved de alminde-

lige domstole med krav om kompensation for den samme forseelse.

F har valgt at lade sig repræsentere ved sit forbund HK der i henhold til de aftalte regler gennemførte sagen fagretligt. Den krænkelse af aftalen af 24. april 2001 som blev behandlet af Arbejdsretten, er identisk med den krænkelse som gøres gældende i den foreliggende sag. Den idømte bod indeholder kompensation for krænkelse af F. Der foreligger i realiteten sag mellem de samme parter om det samme. Dette må føre til frifindelse af Materialisten Amagertorv. Det er muligt at F ikke har retskrav på en andel af det beløb som Arbejdsretten har tilkendt LO eller HK, men det står jo HK frit for at lade den betalte bod tilfalde sit medlem helt eller delvist.

Subsidiært gøres gældende at erstatning skal bortfalde eller opgøres til et minimalt beløb under hensyn til at virksomheden allerede er idømt 50.000 kr. i bod for den samme forseelse.

Rettens begrundelse og resultat

Etableringen af overvågning var lovlig efter lov om tv-overvågning, nu lovbekendtgørelse nr. 1190 af 11. oktober 2007 om tv-overvågning, men den var som fastslået af Arbejdsretten i strid med den mellem LO og DA indgåede aftale af 24.april 2001 om kontrolforanstaltninger.

F blev tv-overvåget af sin arbejdsgiver fra dennes private bopæl i en længere periode fra en halv time til tre kvarter. Overvågningen var ikke arbejdsmæssigt eller sikkerhedsmæssigt begrundet. Overvågningen medførte at der blev indsamlet oplysninger (billeder) af F til et andet formål end hvad der må antages at have været hende bekendt, og var således i strid med persondatalovens § 5, stk. 1 og 2, om god databehandlingsskik og om at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål.

Der foreligger således en retsstridig handling der medfører at der skal betales erstatning for tort efter erstatningsansvarslovens § 26.

Det forhold at Arbejdsretten har pålagt bod for overtrædelse af aftalen mellem LO og DA om kontrolforanstaltninger, medfører ikke at der skal ske frifindelse i den foreliggende sag. Parterne i denne sag er ikke identiske med parterne i Arbejdsrettens sag A 2006.343, og kravet i den foreliggende sag bygger på et andet retsgrundlag end tilfældet var i Arbejdsrettens sag.

Der er i forbindelse med behandlingen i Arbejdsretten eller i Afskedigelsesnævnet

ikke taget forbehold eller indgået aftaler der kunne medføre at F er afskåret fra at rejse krav om erstatning for tort efter erstatningsansvarslovens § 26.

F var som anført udsat for en længerevarende overvågning der var uden saglig begrundelse. Overvågningen var efter sin art i høj grad krænkende for hende. Erstatningen for tort findes på denne baggrund at måtte ansættes til 25.000 kr.

Thi kendes for ret:

Inden 14 dage skal Materialisten Amagertorv ApS til HK Danmark som mandatar for F betale 25.000 kr. med procesrente fra den 24. juli 2006 samt 10.500 kr. i sagsomkostninger. Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Hans Havsager

Jens Feilberg

Jens Chr. Larsen

(Sign.)

— — —

**Udskriftens rigtighed bekræftes
P.j.v. SØ- og Handelsretten, den**